

A „Vasárnapi Ujság“ hetenként egyszer egy nagy negyedréti iven jelenik meg. **Előfizetési díj** január–júniusig azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy **postai uton** a „Politikai Ujdonságokkal“ együtt csupán csak 3 ft. pp. Az előfizetési díj a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalához (egyetem-utca 4. sz.) bérmentve utasítandó.

Szigligeti.

A ki már tudja, hogy mi a magyar nemzeti színház, az tudni fogja, hogy kicsoda Szigligeti?

A kik még többet is akarnak felőle tudni, azok olvassák meg e rövid életrajzot.

Szigligeti Ede atyját Szathmáry Józsefnek, anyját Szerepi Katalinnak hitták; ő maga Szathmáry József nevet viselt mint gyermek és később, mint szorgalmas tanuló.

Szülei mérnöki pályára nevelték; Nagyváradon és Temesvárott tanítatva s tanulmányai befejezése végett felküldék Pestre.

A művészet jó szelleme azonban azt sugá az ifjunak : „hagyd el e pályát, van egy másik fölméretlen ország, a mit neked kell tagositanod, más épületeket kell neked fölépítened, más pusztaságot lakhatóvá tenned, mint az, a mellyre készülsz.“

Az ifju megérté jó szelleme sugallatát, és lett színész.

Azonban a családi tisztesség nevet kétséges kockára tenni nem volt szabad; így lett Szathmáry Józsefből Szigligeti Ede.

Később azután e név hirt és becsülést gyűjtött maga körül, s büszkesége maradt annak, a ki azt nem örökölte, hanem önmagát tette családja első ösévé.

Mint színműirót minden évben új meg új korszakkal láttuk őt megjeleneni, s azok közül bizonyosan több megmaradt örök zöldnek, mint a hány elhervadt.

Legelső művei voltak : *A megjárt szott cselek*, dráma és *Dienes szomorújáték*; ezek még Budán kerültek színre. Következtek *Vasul*,

Gyászvitézek, Pókaiak, Aba, Romilda, Miczbán, Czilley, Rózsa, Al Endre, Troubadour, Korona és Kard, Nagyidai cigányok, Kinisi, Szókött katona, Gerő, Két pisztoly, Zsidó, Gritti, Rab, Vándor színészek, Szekrény rejtelve, Zách unokái, Pasquil, Csikós, Mátyás fia, Színész, Renegát, Istenítélet, Rákóczy, Liliomfi, Fidibusz, Házassági három parancs, Vid, Egri nő, Aggteleki barlang, Nagy apó, Andronik, IV. István, III. Béla, Arczkép, Tündér Ilona, Lári Fári, Czigány, Castor és Pollux, Csokonai, Diocletian, Pünkösdi királyné, Dalos Pista, Pál fordulása, Veszedelmes jó barát, Nevelő kerestetik, Világ ura, 10000 forint, Amama, Béli Pál . . . . . (folytattatik).

Összesen hatvanegy színművet irt!

Azok közül öten : *Rózsa, Vándor színészek, Zách unokái, Mama és Béli Pál* száz aranyos jutalomérti versenyben diadalmasodtak, kettő : *Kinisi* és *Gerő* másodjutalmat nyert, legnagyobb rész nagy hatással tartotta fenn magát; és csak három esett el a deszkák csatamezején : *Frangepán Erzsébet, Rontó Pál* és a *Debreczeni ripók*; ellenben százszoros diadalt arattotta *Szókött katona* (mellynek felemlítésénél kegyelmes akarok lenni s nem vetem szemükre a bírálónak, a mit e mű ellen vétettek) és későbbi népszínművei : drámái közül a

Pókaiak, Miczbán, Rózsa v. j., Gritti, Zách unokái, Mátyás fia, Rákóczy, Vid, Andronik, Diocletian, Világ ura stb. stb. *)

*) Midőn e sorokat írom, még akkor Béli Pál nem adatott elő.

Micsoda hatással voltak Szigligeti színművei a közönségre, arról sokat lehetne beszélni; népszínművei egy egész új irodalmi ágat honosítottak meg, melly tisztán a nemzeté, s azért is hat annyira a nemzeti lelkületre vissza.

Legelső három színművének körutazása az országban valódi diadaljárat volt. Emlékezem a várakozásteljes estékre, miket mint ifjonez diák átéltem, a Szökött katona előadása előtt, s előadás után a közönség elragadtatására, és saját levertségemre, hogy miért nem tudok én illyet írni. Akkori irigységem Szigligeti tehetségeire legbiztosabb alapja annak a becsülésnek, a mit most érzek iránta; az évek és a közellét nem tették őt előttem kisebbé.

Mindenki tapasztalható, micsoda befolyást gyakorolt Szigligeti munkássága nem csak irodalmunkra, de még többre is, mint az irodalom.

Népszínművei leszoriták a hajdani velőtlen bohózatokat, a siralmas rémdramákat, s eleven, erőteljes irányt, élethűséget, igazságot, tiszta morált és emberszeretetet hirdettek a színpad deszkáiról; népdalaink felhatottak általok a salonokba s a comptoirokba, főurak és kereskedők eddigelé magyar hangok előtt zárva tartott szobáiba; később utat nyitottak művészi és irodalmi érdekeinknek is, s jelenben egy olyan tőkét képezik a színháznak, mellynek morális és anyagi kamatai igen nagy helyet foglalhatnak a számadásokban.

Dramái sok szerencsével sajátíták el a historiai elemet, s tiszta, szép, szabatos nyelven, megható költészettel, s nagy színi ismerettel vannak írva; s tanuskodnak a költőnek e téren tett sokoldalú tanulmányairól.

Szigligeti költői munkásságán kívül, mint a színház titkárja, olly fontos helyet tölt be, hová ügyszeretet, pártatlanság, sokoldalú ismeret s hazafiúi becsületes jellem mulhatlan kellékek, s jól esik tudnunk, hogy ezek Szigligetiben egyesülve vannak.

Mint hivatalnok egyenes lelkű, a közügyért buzgó, mint férfi, szilárd, elhatározott jellemű; jó férj, jó apa, jó barát.

Szeretném azt kívánni neki, hogy éljen annyi esztendő, a hány színművet ír, de miután minden esztendőben kettőt, hármát is ír, kívánságom képtelenség volna; e helyett azt ohajtom, hogy éljen olly sokáig, a míg színművészetünkben és irodalmunkban munkásságának gyümölcsei kedvesek leendnek; — akkor pedig ugyan megvénülhet.

Jókai Mór.

A falu bolondja.

BÉREZ KÁROLYTÓL.

Ágról szakadt, tehetetlen
Szegény fiú ez a Badaj,
Mint más Isten teremtése
Sé nem él és se meg nem hal, —
Csak úgy van világ csúfjára
Miként az oktalan pára.
Szegény Badaj!

Ki tudná azt: hol született?
Hogy s mikor jött e vidékre?
Közénk adta a jó Isten,
Ki tudhatja, mi jó végre?
Hát az a sok utcagyerek
Kit kergetne, kit verne meg!
Szegény Badaj!

Pedig nem árt a légynek sem,
Csak mikor megmérgezik,
Szilajja lesz mint a bivaly,
Mellynek fülét legyek csipik, —
S a mit felkap hevenyibe,
Fejét azzal veri be.
Szegény Badaj!

Libeg, lobog a rongy rajta,
Nem ad a neki meleget,
S hétről hétré alig eszik
Az Istenadta eleget!
Pedig az a világ sorja:
„Hogy bolondnak jól megy dolga.“
Szegény Badaj!

Ki szabad ég alatt lakik.
Csak az örül a tavasznak,
Hiszen ekkor minden bokor
A szegénynek menhelyet ad.
Neked is van egy barátod
Kinek jöttél alig várod
Szegény Badaj!

Tele is rakja virággal
A kalapja kerületit,
S begyösen lép, de, a lányok
Szegény fejét kinevetik.
Ne szeresd te, ne a szépet,
Ne mutass te legénységet!
Szegény Badaj!

Te is ember vagy, az igaz,
De csak ollyan fél kegyelmű,
Kit a mennyei irtalóm
Tárt ez életen keresztül,
Mert ugyan, egy bolond végett
Ki mivelne emberséget! . . .
Szegény Badaj!

Eljársz a keresztelőkbe
Kiséred a halottakat,
„Minek jöttél a világra,
Jobb vón neked a föld alatt!“
Öntudatlan illy sejtelem.
Kisérges tán e helyeken?
Szegény Badaj!

Kapy György uram leányai.

Történeti beszély, írta P. SZATHMÁRY KÁROLY.

(Vége.)

V. A fejedelelnő rendeli . . .

A fejedelelnő, a hires Bornemisza Anna, vevén a szerencsétlen Kapy György levelét, rögtön lovaspostát küld Aranyiba, hogy a leányok még e napon jelenjenek meg nála.

A leányok megdöbbenek. A remény biztatta, a kétely rémitette őket.

— Bizonyosan atyánk szabadulását akarja tudtunkra adni — mondá Anna ajkaival a remény.

— Vagy talán még minket is elzárnak, vagy megesketni hívnak — mondá Mária lelkéből a kétely.

— Ah nőtől és épen *illy nőtől* áldásnál egyéb nem jöhet — szólt újra a remény.

— Ki tudja, az árvát az ág is huzza — mondá a kétely.

Igy ment ez az egész uton, míg csak meg nem látszottak Fehérvár tornyai. De ekkor már mindkettőjük szive dobogni kezdett s azon pillanattól kezdve, a mint kocsiokból kiszálltak, a lépcsőn föl, egész míg a most is szép és méltóságos fejedelelnőnek kezét nem csókoltak, folyást sebesebben vert a sziv, akadozott a léleket és halványult az arcz.

— Milly halványak és fáradtak vagytok, kedves gyermekeim. Üljetek le — mondá Bornemisza Anna, a kedves leánykakat homlokra csókolva.

— Oh milly jól esett a bátorító szózat a védtelen árváknak. Nem tudtak szólani; csak lerogytak a fejedelelnő lábaihoz és könnyüikkel, csókjaikkal halmozták kezeit.

— Kedves szerencsétlen gyermekeim . . . vegyetek erőt . . . semmi új szerencsétlenség nincs küszöbünkön . . . Hajh! — folytatá merően maga elé nézve — ha úgy volna mint egykor, talán többet tudnék tenni értetetek . . . De hisz tudhatjátok, saját testvérem férjét sem tudtam megmenteni . . . más kézben van már itt a hatalom . . . No de ne sirjatok . . . vannak még perezek, midőn ismernek, hogy én vagyok a fejedelem neje . . . majd meglátjuk mit tehetünk . . . Roszabbtól ne tartsatok, — míg Bornemisza Anna él, gyilkosság itt többé el nem követtetik soha.

A leánykák valamennyire magukhoz tértek, s helyet foglaltak a fejedelelnő zsámolyán, ki kezeit a magái között tartá . . . Mint valami hatalmas nemző ült ott felette a két gyászos gyermeknek.

— Atyátok irt levelet, kedveseim — és, én nem tudom, ha kedves lesz-e, vagy kedvetlen lesz-e reátok nézve. Ohajtása az, hogy rögtön férjhez menjetek.

A két leányka még sápadtabb lön, mint az előtt.

— Félt benneteket ellenségeitől. És nem is ok nélkül gyermekeim; gyámtalan nő mire sem képes. Ezt én mondom nektek, szomorú tapasztalásból, — én, ki egykor azt hittem, hogy hadsereget tudnék vezélni . . . Nektek védőre, férfiu karra van szükségetek s atyátoknak erélyes szabadítókra.

— Atyám — szólalt meg Mária — a Teleky uram fiait vélte, ha neki használhatunk, mi készen vagyunk arra is . . .

— Nem úgy van, leányom. Ő azt kívánja, sőt parancsolja, hogy sziveitek sugallatára hallgassatok s ollyan férjet választatok, ki hozzátok is őszinte erős szerelemmel viseltetik . . . És ezt atyai atok alatt meghagyja . . . Nos van-e valaki illyen, kinek szerelmében teljesen megbizhattok?

A milly halvány volt elébb, olly rózsapiros lön most a két leány.

— Nos, kis leányok, kapok-e feleletet? . . . Te kis hamis, miként hívnak csak?

— Anikónak, volt a szemlesütve adott válasz . . .

— Igen? Ugy névrokon is vagy . . . Nos, a szinedből látom, hogy van . . . ugy-e bár?

Anna még mélyebben elpirult.

— No képzeld, mintha édes jó anyád volnék . . . Nos? — faggatódzék a fejedelelnő, füleit a leányka forró ajkai elé tartva.

— Van, suttogá a kis leányka szunyog-hangon.

— És neked? — kérdé tréfásan Mária-hoz hajolva.

— Van — volt ott is az alig hallható felelet.

— No ezzel tehát tisztában vagyunk. Megirjátok kedveseitek,

nek, hogy atyátok szigorú parancsából egy hét lefolyása alatt nőkké kell lennetek. Azért siessenek benneteket az én, mint anyátok kezéből elfogadni.

A két leányka buzgón csókolgató a fejedelemnő kezeit.

— Nagyságod olyan kegyes mihozzánk — mondá Mária.

— De de — rebegé Anna.

— Nos, mit de, te kis névrokon. Talán az anya ellen van kifogásod.

— Oh Istenem, Isten őrizzen! De az még sem illenék talán, hogy mi kérjük meg ő kegyelmöket . . .

— No né, a kis okos kigyó . . . Erre nem is gondoltunk . . . De várjatok csak . . . mindjárt . . . Ész! már te is el kezdesz hagyni? . . .

— Istenem, minő aggályt okoztunk nagyságodnak — mondá Mária.

— Tettek-e ők már ígéreteket irányotokban? . . . Csak ki vele őszintén. . .

— Tettek, igenis — volt a remegő felelet.

— Ugy minden megvan. Menjetez ama nagy íróasztalhoz, szeljetez papírt és vegyetez tollat kezeitekbe . . . Ugy! . . . És most irjatok:

„Mi Bornemisza Anna Istentől minden jókat és jóakarátunkat kegyelmednek.

Mintán kegyelmed fogadott leányunk Kapy Máriának (Annának) házassági ígéreteket tett és ez által őt reményekre jogosította, rendeljük a mint következők:

E levelünk vételével kegyelmed rögtön lóra ül s lóhalálában siet az arany kastélyba ezen becsületes leányunkkal jegyet váltani. Egy hétnek elfolyása alatt pedig a menyegzőt is megtartsa, arról személyünket eleve tudósítván.

Különbén ne merjen tenni kegyelmed. Adatott fehérvári palotánkban stb.“

— Most irjatok címet reá . . . Halljuk, miként hangzik a tied Mária? . . .

— Nemzetes Gyulay Ferencz uram ő kegyelmének.

— Oh, hiszen ez nem rosszul hangzik. És a tied kis druzsám?

— Macskásy Boldizsár uram ő kegyelmének.

— No, ez sem rossz. Embereiteket ismerjük, hanem az ő kegyelmének-et huzzátok ki, és irjátok *hivünknek*. És most hozzátok ide aláírás végett . . . Igy ni . . . Nos, jó lesz így? . . .

A két leányka felelet helyett összecsókolta a derék fejedelemnő kezeit.

— Igy la . . . Már most minden kész. Most a leveleket itt hagyjátok és haza siettek, holmit rendbe szedni. A koszorúkról én gondoskodom s még lehet, valami egyébről is. Most Isten veletek!

A fejedelemnő homlokán csókolá és utra bocsátá a leányokat. Azok vidám arczezal haladtak le a lépcsőkön.

Már a kapu alatt voltak, midőnszembe jött velök Teleky Mihály s látva vidámságukat, dörögve ment föl a fejedelemnő szobái felé.

— Már újra valami sületlen kegyesség . . .

— Ritka vendégei voltak Nagyságodnak — mondá belépve — szabad-e tudnom, hogy mit végeztek együtt.

— Nem szabad — mondá nyersen Bornemisza Anna. Ha a férfiak fölötti uralmat magának kaparította kegyelmed, az asszonyok fejedelme legalább én vagyok . . .

— Derék had, mondhatom . . .

— Sokszor biztosabban nyer ütközetet, mint kegyelmetek. És legalább hübb társaihoz, nem mint kegyelmed Kapyhoz, kivel ez ideig mindig egy követ fujtat.

— Ez új hatalom asszonyom . . .

— Uj, és olyan, melly hatalmát nem alávaló praktikára, de jó tettekre fordítja . . .

VI. A rövid kötél.

— Ez az asszony megint valami rosszban töri fejét — dörögé az előbbi jelenetet követett nap reggelén Teleky Mihály uram, ablakából a fejedelmi palota kapujára nézve, mellyen a két fiatal székely nemes, Gyulay és Macskásy jöttek ki. Pedig a jószágok még nincsenek kéznél, s az öregnek még hüselni kell darabig, a míg az ügy eldől . . . Hej! Valaki! — kiáltá — küldjétek be nekem azt a künn álló tarisznyás koldust.

Balassa uram beállított.

— Jöjjön csak kegyelmed . . . látja ezt a két székely göbét amott?

— Sötét kék mentében sas tollas kalpaggal . . .

— Igen; az az egyik . . . A másikon meg megszín mente fityeg s darutollat visel . . . Az a másik . . .

— Hát kik ezek?

— Az első Gyulay, a másik Macskásy; most jönnek ki nagy vidámon a fejedelemnőtől.

— Hát aztán?

— Amint hírlik, ebből a két emberből kell kitelni nem sokára Kapy György vejeinek . . . Ezek valamit fúnak . . . és együtt a fejedelemnővel . . . hatalmas patróna . . . résen legyen kegyelmed . . . Mindent el fognak követni, hogy Kapyt megszabadítsák.

— Én leszek a rostély, ne féljen kegyelmed — mond Balassa — nincs olyan ráspoly, melly az én szívemet elfürészelhesse.

— Jól van; csak ennyit akartam mondani. Elmeget kegyelmed.

— De hát a jószág, kegyelmes uram?

— Abban járok, hogy valamit, a mit lehet, megkapjon kegyelmed — mondá Teleky, boszusan íróasztalára mutatva. Balassa távozott.

— No már most nyugodt lehetek — mondá az első miniszter az első hadvezérnek (azaz önmagának), ennél biztosabb és olcsóbb kémet nem kaphattam volna.

* * *

Ez alatt a két székely nemes szelek szárnyán röptül Aranyi felé. Itt a leányok nagynénje, Kapy Éva asszonyom által fogadtattak, ki is a szokott kikérés mellett a leányokat kiadta.

Ki volt boldogabb, mint a két ifju pár, midőn még az napon Fehérvárról lovas ember érkezett, hozván a fejedelemnőtől két szép ezüst rózsakoszorút, és fátvölt e kis levelke kíséretében.

„Szeretteim! Ime fogadjátok az ígért arakoszorúkat. Annyi töviset teremjen számotokra az életen át, mint mennyi a rózsákon van (notabene azokon egy sem volt). Atyátoknak két leghivebb szolgáját elegendő pénzzel ellátva, még az éjjel indítsátok hozzám, és a lakzitonál egy széklet hagyjátok üresen. Az ég talán megadja egy szerencsétlen embernek azt, hogy pillanatra bár, részesüljön gyermekei örömeiben, mielőtt vándorutra kelne.

Macskásy és Gyulay uraméknak mondjátok meg, hogy e két embert mind azzal lássák el, miket nálam létükkor jónak itéltünk. Ők magok ki ne mozduljanak, nehogy oktanul gyanut támaszszunk.

Szívem bánata nem engedi, hogy személyesen részt vegyek boldogságtokban, de szeretetem ott lebeg közöttetek . . . Datum“ stb.

— Ah az áldott fejedelemnő! — kiálták mindannyian, csókjaikkal halmozva a levelet.

* * *

Öt nappal ez események után remény és kétség között találjuk Kapy Györgyöt sötét börtönében.

Kívül pokoli éj volt; a Maros völgyén megindult fergeteg, vad dühvel csapkodta a havas esőt a börtön ablakához.

— Ma ülik menyegzőiket az én kedves gyermekeim, — beszélé bús magában a pár hó alatt galambösszé lett férju . . . Nagy Isten, ha e perczben csak még egyetlen egyszer szívemhez szoríthatnám őket . . . De hisz nincs-e erre is reményem? . . . Egy héttel ezelőtt kaptam kenyeremben e ráspolyt, s rostélyaimat már eléggé kireszeltem . . . Mit akarhatnak? . . . Nem valami gonoszság, vagy eszelős terv ez? . . .

E pillanatban megrörent az ablak, s egy kő röptül a fogoly lábaihoz.

Kapy György kicsiholt, s a meggyúlt taplót reá tartotta egy kénygyertyára. Ezzel pedig meggyújtotta kis mécsét, melly a szűken mért olaj miatt alig adott pár lépésnyi világot.

A köre papír, a papírra zsineg van tekerve. Kapy György felbontja mindkettőt.

„Huzza a zsineget bátran; erősítse meg a kötelet az ablakfához, és ereszkedjék bátran, kedves atyám, Péter és Tamás leghivebb szolgálunk várják a hegy tövében.“

— Ez Mária leányom kezeirása! . . . kiáltá örömmel a szerencsétlen férju.

Gyorsan munkához látott; aztán elfűta mécsét, hogy gyanut ne gerjesszen.

Az eső és vihar még folyvást dühöngött; legalább husz ölnyi mélység tátongott a menekvő alatt.

Kapy György haladt-haladt lefelé, néhol érzé, a mint a szirtek

*

oldalához surlódtak. Gyorsan kellett mennie; elerőtlenedett karjainban nem volt annyi erő, hogy magát pihenésre fentartsa.

Már érzé a kötél végét kezében.

— Tamás, Péter! — suttogá — itt vagytok?

— Itt vagyunk, nemzetes nagy uram; csak tessék bátran leebb jöni... hangzék csaknem tiz ölnyi mélyből.

E perczben vad kacaj hasított át a fergetegen.

— Rövid a kötél, Kapy György, nemde? ... No csak ereszkedjél rajta bátran; már régóta várnak a menyegzőn...

A szerencsétlen Kapy már is fogyni érzé az erőt karjaiban, s alatta a borzasztó mélység, mit az éj bizonytalan sötéte még rémitőbbé tett.

— Elvettem a párkáktól azt az ollót, a mellyikkel az élet fonálát szokták ketté vágni! — kiáltá Balassa gúnyos hangja. Jó ollóm volt-e? Szólj már Kapy György.

— Készületlen engedsz a halálba menni, — ezért majd felelsz az Urnak oda fenn, nyögé a szerencsétlen férfi a vihartól el-elkapott hangon.

— Felelj majd te is, hogy koldusbotra juttattál... Ez még a táncz, Kapy György. Ha leányid látnák! Igy tudom, senki sem tánczol lakzajokon a levegőben... No, siess föl, vagy le, a mint a szél fújja...

— Nem átkozlak meg ember, bár mint gúnyolódjál... Megérdemlettem. Bocsássá meg az Ur a te bűnödet is.

Az áldozat utolsó erejét szedte össze, hogy annyi ideje legyen, még, míg azon zsolttárt elmondhatja: „A mélységből kiáltok te hozzád oh Uram!...

Lenn hallott a tova szaladó szolgálak nesze, kik azt hitték, hogy a szökést a várból vették észre...

A vihar legmagasabb fokra hágott s csak amugy lóbázta a kötelet a szerencsétlen Kapy Györggyel.

Egy tompa zuhanás hallott s alant egy elhaló sohajtás...

Az Ur legyen neki irgalmas kegyelmes! — mondá Balassa, — kigyószemeit kimeresztve... hogy valamit láthasson az éjben...

Az aranyi vár legtágasb terében, asztal körül ült a sok kedves rokonság, összekerülvén ki a székely földről, ki a megyékből, ki a Szilágyságból.

Föl volt rakva a sok józamatu étel, de senki sem érinté; koronként hús tekintetet vetettek a nagy karos székre, melly az asztalfőn üresen állott.

— Azóta utban kell lenniök! — szólt Macskásy; a paripák jók, egy negyed alatt már itt vannak, ha sikerült.

— Ha sikerült! — sohajtá nagy búsan mellette ülő koszorus menyasszonya.

— Az Isten könyörülő! — veté közbe hívón Éva asszony.

E pillanatban lódobogás hallik.

— Jönek! — kiáltja fölugorva az egész asztal népsége.

A lódobogás csakugyan megszűnt az ablaknál, s a lépcsőkön léptek hallatszának. A cselédség bezúdult.

A rokonok karja tárulni kezd az érkezők elé.

Az ajtó nyílik, és megjelen a tarisznyás ember.

Rémülve hőkennek vissza mindannyian.

Balassa egy hosszú kötelet kerekít le válláról.

— Ennyivel rövidebb volt a kötél a kellőnél! — kiáltja villogó szemekkel, s a kötelet a násznép közé zúditja.

Aztán mint villám tűnik el az ajtó nyílásából...

— Egy ember vérével több fekszik a kegyelmed lelkén, Teleky Mihály uram... Szegény Kapy György szétzúzva találtatott a dévai vár alatt!

Isten látja, én ezt nem akartam. Halálát azok okozták, kik oktalan szabadulását intézték.

— A kegyelmed keze nyomát látom én itt is — mossa le kegyelmed róla a vért majd az Isten előtt.

— Sok olyan szenvedésök van a nagyoknak, mikről a kicsinyek szót sem tudnak.

Ne viselje kegyelmed már azt a nagy tarisznyát, hanem dugja tele azzal a két nemes telekkel, a mit a törvény kegyelmednek visszaitélt Balassa uram!

— Sok ment föl a kerék kenőre Teleky Mihály uram, hogy a két pörös dominiumból csak két telek maradt.

— Köszönje meg kegyelmed, hogy a Kapy halálát nem keresik rajta.

Nép- és tájrajzok.

A római sánczok vidéke.

(Vége.)

Pár órányi pihenés után utamat a római kis sánczok mellett, mellyek Apathinnál épen a Dunáig húzódnak, folytatva, az itt-ott fölmerülő „törökhalmodokat“ is láttam. Mindenütt, merre jártam, *bunyeráczokat* kerestem, de alig említésre méltó számmal találtam. Őseik ráczok voltak ugyan, de a katholika vallásra áttérés, a különféle fajok közti letelepedéseik miatt már öltözkükben is anynyira elváltoztak, hogy rólok igen nehéz volna (némelly helyen még megtartott lakodalmasági sajtáságaikon kívül) egyebet jellemzőt írni, mint hogy két harmadrésze magyarul beszél, és magyarnak is tartja magát.

Mikor a Ferencz-csatornát megláttam, azon gondolat villant agyamba, hogy a helyet, hol a csatorna a Dunából szakad, megnézem, oda érve, nevezetesen találtam azon mérnöki munkálatokat, mellyek Mihálik hazánkfia vezénylete mellett készültek.

A csatorna zsilipjével átellenben van a festői vidékü Baranya, épen akkor, midőn e szép táj felett merengtem, a révész reám kiáltott.

„Halli-e az ur, mindjárt áthajtunk, egy kocsinak van még helye!“

Akartam is, nem is, de csak azt veszem észre, hogy hátulról tolják a kocsim, és a kompon vagyok.

Átevezve a Dunát, Batinánál (falu Baranya szélén) partra szálltam, és miután épen e faluban, de a vidéken is ismét egy szláv fajra találtam, rólok is elmondok néhány szót.

A Boszniában lakó szlávok egy része, megúván a törökök kegyetlenkedéseit, hazánkba, melly ismert nagylelkűségénél fogva nemcsak helyet, de új hazát és polgári jogokat is adott, költöztek, magukat *sokcsi*, vagy *sokaczkoknak* nevezik. Baranyamegyének a Dráva-Dunára és Bácsnak szinte Dunára fekvő néhány faluiban letelepedtek.

Mindannyian római katolikusok, s eredeti típusukat megtartották, mert más fajokkal össze nem házasodnak, mindazáltal már öltözetükben lassan eltérnek, mert bő-ujju ingeket és sarkantyukat is viselnek. Jellemző a férfiakról az, hogy a katonáskodástól nagyon félnek.

Anők egyetlen öltözeke a kihimzett hosszú ing, melly középen pojászszal (szőrből font cifra-öy) szorittatik derékhoz. Mindenféle színű gyöngyököt, a menyecskék piros rózsás főkötőt, az asszonyok csupán kék, fejez pettyezetett kendőt, s ugyan afféle kötényt hordanak.

Családi életükre nézve egy fedél alatt néha 28-an is laknak, kik a „sztárác“ (család-apa, vagy legöregebbje) vezénylete alatt

Nép- és tájrajzok : Sokácz asszony.

állnak, gazdaságát fiai s unokái által akkép kezeli, hogy a legidősb fia oldala mellett a másod gazdát képviseli, azután jön a volár (gulyás), csoban (juhász) és a legifjabb a szvinyár (kanász.)

Jellemző, hogy farsangjok csak három napig tart, melly alatt minden lakodalom végbe megy, még pedig nagy czerimóniával.

Ha a legifjabb, t. i. a kanász, házasodik, egy nappal elébb az erdőről haza hívják. Miután új kalap, szűr és sarkantyús csizmába fölöltöztették, dudaszóval niennék menyasszonyáért, és a pap által megrendelt időre a templom előtt összegyűlnek. Megnyilván a templom ajtaja, az egész csoport betödul.

Itt rakásban állnak, s először beszenteltetnek, azután név és pár szerint a hozzájuk tartozó tanukkal összeállítatnak, megeskettetnek.

Esketés után ujjongások, kurjongások s dudaszó mellett (a mennyire telik) haza sietnek, ekkor az alig 16 éves férjnek első gondja a terített asztalhoz ülni, a talán még sohasem is evett pecsenyék, rétesek és süteményekből jóllakni, fölborozni, hogy bátorságot szerezzen magának, feleségével néhány szót váltani. — Ebéd után tánczra vezeti, melly a falu legelőkelőbbjének háza előtt tartatik, itt azután félig itassan a nemzeti kólótánczot eljárrja, kedves feleségének merő hízésgéből lábait tapossa.

Estve menyasszonyát haza vezeti, új ruháját leveti, bocskorba öltözködik, tarisznyáját vállára vetvén az erdőre nyájához siet, majd ha a tarisznyájából kifogy — feleségét is meglátogatja.

Több ünnepélyességgel tartatnak a másod gazdák lakodalmi, kiknek menyasszonyai aranyos mentébe öltözve, a négylovas kocsirol maguk le nem szállnak, hanem udvariasan le és fölemeltetnek, a mikoron lábuk alá a templom ajtajáig szőnyeg terítettik. — Férjeik a nőket szigoruan tartják, s ezek a családasztalnál sem ülnek velük, hanem, a tányérből merítve, hátuk mögött esznek.

A fonó-házakat szeretik, mellyek, hogy többnyire erkölcstelenségek gyűlhelyei, arról a magyar földön is szólhatunk. — *Kondor Lajos.*

Zólyomi vár.

(Vége.)

Zólyom, melly 1244-ik évi január 5-én költ és IV. Béla királytól nyert kiváltsággal szabad királyi várossá emeltetett, s a melly királyi oklevelet Mátyás, I. Ferdinánd, Miksa és Rudolf megerősítették, Zólyommegye középpontja, legszebb tájékán, a mellette lefolyó Garan vizének balpartján, Besztercze sz. kir. várostól délfele $1\frac{1}{4}$ állomásnyi távolságra fekszik. A selmeczi postautban Bucsán túl egy posta fogatnyival felérvén, a magasan emelt csinált uton kellemes meglepetéssel szemléli az utas a Garantól keresztül hasított hosszú völgyet, mellynek tulsó végén Besztercze tornyai, errülső végén pedig Zólyoméi nyulnak fel, a régi várral együtt. Két ócska torony maradványai közt vezet fel egy szekéru a vonóhidig, mellynek végén az egyetlen bejárást engedő tömörboltozatu kapu áll. Ezen oldalról összefüggésben volt valaha a vár a várossal. Régi fegyverek és harci készülétek békésen hevernek ma a kormos falakon, a mostani néhány urasági hajduból álló őrizet fegyverei mellett, kik most nem annyira hadi, mint gazdasági szolgálatra fordítottak. A belvár udvarára szinte csak egy kapu enged bemenetet. Góth csúcsboltozatok nyulnak itt fel finom faragású mesterileg készített sugár oszlopokkal; a falakat fülkékre (cellákra) a boltivet pedig kockákra osztván, mellyekben még az őskor készitette festés maradványok bizonyítják az építő fénykedvelését.

Egy emelettel vannak feljebb a várur szobái, azon nagy teremmel együtt, mellyben ama nevezetes országgyűlés tanácskozományai folytak. A magyar királyok s vezérek ábrái életnagyságban a terem-boltozatára vannak festve, melly ábrák azonban a valódi hasonlatosságot nem bizonyítják. Azon szobák, mellyeket egykor Corvin Mátyás használt, most már magtáraknak, s a kamarai tiszt-

ség lakhelyeül használtatnak. A legutolsó szobában kelet felé egy függőajtó zárja el a föld alatti boltozatba való menetelt, hol Bethlen a Pozsonyból ide hozott koronát tartotta, nehéz vasajtók, karvastagságu reteszek s mesterséges lakatok tanúságot adnak, milly sokat tartott a hatalmas ember győzedelmi jeleinek legragyogóbbikára.

A várkapolna kicsiny és fénytelen, de a korábbi századok bélyegét viseli magán, melly néhány hajdan ott lakott mágnások maradványait zárja keblébe. Borzasztó a nyugoti torony mély börtönébe tekintés, mellyben számtalan sohaj és jajszó hangozhatott el hallatva és hallatlanul, midőn a rettenetes Giskra élet és halál uraságot gyakorolván e vidéken, ezen várból hirdeté karddal írott törvényeit.

A cseléd és lovász csoportnak tágas lakszobái hosszas négy-szegben nyulnak körül a főépületen, mellynek a Garanfelé néző oldalán, hol a szikla leginkább ellapul, erős külfalai valának, de most már halomra dőltek. Ezek olly vastagok voltak, hogy két szekér kitérhetett rajta egymásnak. A külső bástya pedig egészen a Sztatina és Garan összefolyásáig nyúlik ki. Ugy hiszem, felesleg mondanom is, hogy mély kutak, őrtornyok, földalatti utak, és minden rejtek helyek, mellyek egy illy régi várhoz megkivántattak, itt is megvannak.

Jövedelmei Zólyomnak a kisebb királyi haszonvételek, „Bahova Torna“ nevű majorság, Leszkócz, Lukovo és Baczur helységek; csorbitja azonban a város jövedelmeit a Garan évenkinti kiáradása, melly az utakat mindenkor megrongálja, ugyannyira, hogy sokszor a járást is könnyen veszélyesé tenné, ha a lakosok szorgalma és a város nem iparkodnék gátat vetni a mindent romboló viznek. 1378-ban Nagy Lajos az itt mindekkorig Rákosnak nevezett tájékon, hol most szép és viruló rétek és jó kapáló földek vannak, országgyűlést tartván, ugyan itt Hedvig leányát Jagello lengyel királynak feleségül adá.

Megjegyzésre méltó még az is, hogy I. Ferdinánd 1563-ban november 16-án költ királyi kiváltság által a veres viaszszali pecsételtetést megengedé. — Zólyom szomszédságában van a dobrnai uradalom is, s mondják, hogy Verböczy a dobrnai várban, mellyből most csak romok láthatók, írta volna hármaskönyvét (Tripartitum J. H.), melly vélemény igen valószínűnek látszik annyival is inkább, mert valaha a Verböczyek birták a várat a hozzá tartozó birtokokkal együtt.

Figyelemre méltó nevezetesség itt a várostól délre eső „Pusztai hrad“ nevű váromladék, mellyet Bors, Árpád fővezére építettett. E váromon felül nyugotfelé vonuló erdő részét még most is Bursovának nevezik. — Ugy nem külön-

ben figyelmet érdemel a várostól $\frac{1}{2}$ órányi távolságra és Szliács-felé vonuló „Borova hora“ nevű dombocska, mellynek közepén a szliácsi vizhez hasonlatossággal bíró tócska van, s kenderáztatásnak használtatik; bányát kezdenek itt először a lakosok ásni, melly céljuktól azonban a folyton fakadó viz őket elmozdítá. E dombocska szántóföldekkel van körülveve, s néhány év előtt czérnavékony-ságu tiszta arany szálát, mellynek darabjából még most is látható egy arany gyűrű a bécsi kincstárban; mult században szintén arany czernával körülfont buza kalászt találtak.

E ritkaságoknak magyarázata különféle, leghihetőbb, hogy a török háboruk alatt innen számos család kiköltözött s ezek kincseiket föld alá asták.

Egy különös ritka tüneményről még most is beszélnek a zólyomi öregek, mit ők is a hagyomány útján öröklének. 1616-ban esőközben egy nagy fakeszt esett le a városba, mellyet a város az akkori ország nádorának mint valami különös esemény jelét megküldé, de a nádor, midőn az eseményt béketüréssel kihallgatta volna, azon keresztet visszaküldé a városnak. Ezen kereszt a zólyomi vár levéltárában sokáig tartatott, de az idő viszontagságánál fogva a mint jött, úgy el is enyészett.

K...ly J...s.

Nép- és tájrajzok: Sokács menyecske.

T Á R H Á Z.

Kakas Márton a színházban.

XLIII. Levél. A mama, száz arany jutalmat nyert vigjáték, Szigligeti-től. A kritikusok azt mondják erről a darabról, hogy „tiszteljed a te tatádat és mamádat, hogy hosszú életű légy a színpadon“ s úgy látszik, hogy haragszunk Szigligetire a mamáért. Én azonban a ki Szigligetinek sem apja, sem anyja nem vagyok, nem veszem ilyen érzékenyen a dolgot, s bevallom őszinte szívvel, hogy én olyan jól mulattam ezen a darabon, a hogy csak illett, s ha egyik érdemes kollégám hangokat hallott a vivatózók között, a mik még meg sem csattantak, hát azok az én hangjaim voltak. (Szánó mosolygás a centrumból.) Tudni való, hogy a kakas valamennyi mind tenor. Van ebben a darabban egy békében élő házaspár; kiknek családí konstitutióját minduntalan ostromállapotba helyezi a mama: a mama feltüzezi a leányát, hogy ne engedjen a férjének, a férj elbujdosik a háztul, vendéglőbe megy; a mama ott is üldözi, elhagyogatott keztyűk, zsebkendők nagy galibát idéznek elő, öregbíti azt egy furfangos inas, a ki szereti magát urnak nézetni; végre kibonyolódik minden félreértés szépen, a mamának kezét csókolnak, de mégis megkérlik, hogy csak főzessen ezután külön konyhán, s azontul boldog lesz minden ember, a míg tudniillik a „mamát“ ismét elő nem adják, a mikor megint minden újra kezdődik. Az alakok nem újak, az ember azt hiszi, hogy minde-nikkel találkozott már itt amott az életben; a mit a kritika nagyon hibáztat, tanácsolván a színműiroknak, hogy menjenek új alakokért a holdba. Utoljára is a közönség jól mulatta magát, s én nem vagyok elég bátor abba a vitába beleszólni, melly legközelebb szőnyegre került: hogy tudniillik van-e a közönségnek annyi esze, mint a jámbor újdondásznak, a ki őt lepirongatja, ha nem úgy tánczol, a hogy ő füttyölt neki?

A jutalmazott színműSzigligeti jobb vigjátékai közé tartozik s minden- esetre nyereségnek nevezhető színpadunkra nézve, s a ki ellenkezőt állit, titkos drámairás gyanujába keveri magát.

Kakas Márton.

Irodalom és művészet.

— Heckenast Gusztáv kiadónál legközelebb megjelent új könyvek:

1) Népvilág. Irta Jókai Mór. Két kötetben tíz elbeszélés, mellyek egy része már az előtt jelent meg elszórva egyes lapokban, s mellyeket egybe- gyűjtve bizonyosan szívesen veend most a közönség. A beszélek tárgyát maga a munka czime mutatja s még közelebb jellemzi az előszó, mellyben a szerző az ő kedélyéhez szóló festői modorában így kiált fel: „Jöjtek elém tí- rétek, mezők, délibábos rónák, csendes fehér házak, pusztai karámok; — áll- jatok ki vidám piros lyánkák házaik ajtajába, gyujtsátok meg a méceset a fonóházban, hadd álljanak a legények leskelődni ablakaitok alá; — kelepel- jetek szorgalmas vízi malmok a holdvilágban rezgő folyam tükre, mikor a fehér ruhás molnár az ablakon kihajolva, csendesen hallgatja a távozó hajó- sok túlkölését; — hirtétek be az utcákat frissen kaszált füvel, rakjátok ki illatos jegenyeágakkal, midőn az urnapi zászlókat ünnepélyes menettel körül- hordják, hagyjátok szólani a zenét, rikoltozni a tánczókat, sirni a menyasz- szonyt, örülni a vőlegényt a menyegzőben; — lássalak benneteket, ti a sza- bad égnek fogadott fiai, jó kedvű pástornép, gulyások, csikósok szellő pari- pákon, regényes magányos csárdákat látogatva. Tűnjetek fel előttem ti szé- les városok, boldog házaikkal, tornyos szentegyházak, miknek ablakain át a hívek harsogó éneke zeng elé, míg a küszöbön ekleziáit követő hajadon siratja letépett koszorúit . . . ! stb. — A két kötet ára 2 ft. p. p.

2) Sirva vigadók. Irta Frankenburg Adolf. 15 beszélek két kötetben, azon könnyed „sirvavigadó“ előadással, melly a szerző nevét a mult évtized- ben a szívesen olvasott, kedveltebb magyar beszélyírók sorába iktatá, a mit mondanunk sem kell azoknak, kik a hajdani „Életképek“ szeszélydus szer- kesztőjére emlékeznek. Ha Jókai „Népvilágnak“ nevezte el fentebbi beszé- lygyűjteményét, ezt bizvást nevezhetnők „városi vagy polgárvilágnak“ s igen jó gondolat volt a kiadótól, e két gyűjteményt, melly egymás mellett igen jól megfér (még az is összeüt, hogy mindkét szerző szerkesztője volt az „Életképeknek“), most egyszerre világ elé boesátani. Ára ennek is 2 ft.

3) Elméleti s gyakorlati utmutató urbéri ügyekben. Irta Tóth Lőrincz h. ü. s m. acad. tag. IV füzet. E füzettel be van fejezve a nem csupán kor- szerű, de teljes gondal, kimerítően és szakavatottan írt mű, mellynek napja- inkban kitűnő hasznát veendik nemcsak a bírák s ügyvédek, hanem a folyó urbéri rendezésekkel ezer féle viszonyban álló érdeklétt felek is.

4) A váltójog, főleg kereskedelmi és ipartanodák számára. A közönsé- ges váltórendszer szabály és a még fennálló magyar váltótörvények szerint. Irta Karvasy Ágost cs. kir. pesti egyetemi tanár. Második bővített kiadás. A mun- kát különösen ajánlatossá teszi, hogy míg egyik lapon a magyar szöveget hozza, ugyan az a tulsó lapon németül is olvasható, úgy hogy e munka tu- lajdonképen két nyelven van írva, a mi kereskedői osztályunk nyelvtarkasá- gánál fogva igen fontos körülmény. A munka mellett szól annak szükségessé lett második kiadása is. Ára 1 ft. p. p.

— Remellay Gusztáv előfizetést hirdet az ifjúság számára írt történeli elbeszélésekre, mellyeknek czime: „Julcsa, a század leánya; Guti Ország Mi- hály és Józsa, a kis jancsár.“ A három kötet előfizetési ára 1 pft. bérmentes elküldéssel, a minél nagyobb olcsóságot kívánni sem lehet. Az előfizetési pén- zek Müller Gyula könyvkereskedésébe küldendő május végeig. A munka augusztusi pesti vásárig (a két első kötet előbb is) fog megjelenni.

— Cicero egyik legbecesebb műve: „A kötelességekről“ (De officiis) legközelebb igen csinos kiállításban jelent meg fíradhatlan munkásságu, clas-

sinai műveltségű Szalay Lászlónk által fordítva, bő magyarázatokkal ellátva. Derék tudósunk kimondja előszavában, hogy e munkát Cicero is a nagyobb közönség számára írta, s ennek szükségét látta maga előtt a mapyarázó is. Vele együtt mi is hisszük, hogy e munkát nagy és kicsiny egyaránt olvas- hatja. Legjobb népies munka az, mellynek tartalma nemes, formája egyszerű, de művészi. Ára 1 ft. 30 kr. Kiadta Hartleben.

† Lukácsy Sándor „Belgazdasági kis közlönyéből“ megjelent a III. füzet. Egyéb tartalmán kívül figyelmet érdemel egy „kertészegylet alakítása“ iránti indítványa, melly, mint halljuk, már tervben is van, sőt maholnap már való- sulni is fog a központban Pesten.

† Egy fiatal hazánkfia, Halász Dezső „Tölgyek és virágok“ czim alatt egy költői beszélyfüzért adott ki. Ára 50 kr.

— Nyizsnyay Gusztáv hangszerzőnkől „Szegedi ibolya“ czim alatt egy szép csárdás jelent meg. Ugy tudjuk, hogy e művet a nemzeti színház zene- kara is be fogja tanulni s a három pesti cigánybanda is fogja legközelebb ját- szani. A művet kiadta Takács István, ki hogy a szerzőnek műveihez illőbb tiszteletdíjt biztosítson, mintsem azt helybeli műárusainktól várhatná, Nyiza- nyaytól egyelőre 3 csárdást vett meg, mellyek egymás után fognak megje- lenni. A hazai tehetségnek e szép pártfogolása a közönség méltányoló elisme- réseire érdemes. Kapható a mű Rózsavölgyi műkereskedésében.

Mi újság?

— A Nagy Tükör 5-dik füzete megjelent dús tartalommal, s most kül- detik szét a t. előfizetőknak. Teljes példányok folyvást kaphatók.

* * Korán elhunyt jeles színészünk Bartha sirja e napokban emlékek diszített fel: az emlék egyszerű pyramis; a meghalt nevével és életkorával. Hogy ez emlék keletkezett semmi zaj sem előzte meg, s hogy most sem tudni azok neveit, a kik azt létrehozták, abból gyaníthatni, hogy derék pályatársai emelték azt az elhunyt porai felett, kik szerényen áldozataikkal csak a pályá- társ iránti kegyeletnek akartak eleget tenni; nem dicsekedni vele.

† A „Falusi Gazda“ pályadíjai. Fényes Elek, a „Falusi Gazda“ szer- kesztője közzé teszi az általa folyó évré kitézett pályakérdések eredményét. A 12 arannyal jutalmazandó első kérdésre, melly a „szántás módját“ tár- gyazta, 11 pályamű érkezett be. Nyert a 2-ik szám alatti értekezés. Szerzője Peterdy Gábor, ki a netalán elnyerendő 12 aranyat előre az erdélyi muzeum- nak ajánlotta. A többi művek nagyobb része is dicsérettel említették. — A második pályakérdés az „apró-marhatenyéztést“ illette, mellyre szintén 12 arany volt kitézve. Erre öt pályamű érkezett be. Nyertes lett a 4-ik számú értekezés. Szerzője Edvi Illés Jánosné, szül. Vörös Eszter. Különbön mind az öt munka olyan, melly a szerkesztő véleménye szerint kinyomatást érdemel. — A harmadik kérdés tárgya volt: „a közlegelő felosztása, vagy a közösség fentartása.“ Jutalma 8 arany. Erre három pályamű jött be. A kérdést csak a 3-ik számú fogta fel kellőleg, melly jeles műnek szerzője Farkas Károly.

† Játékonyság. Néhai főt. Schaffer Mátyás, alsó-pulyai plébános Sopron- megyében, a váci cs. k. süket-néma-intézet alaptökéjének szaporításához 817 ft. 48 krt pőben végrendeletileg hagyományozott. Áldás poraira a nagylelkű hagyományozónak, ki a szenvedő emberiség oltárára illy tekintélyes öszvegek letételével, nemes keblének nyilvános tanúságát hagyta maga után.

— A költészet barátainak igen kedves hirt mondunk, rövidet, de velő- set: Tompa Mihály „Összes művei“ sajtó alá rendeztetnek. Ki fogja adni diszkiállításban Heckenast Gusztáv.

† Kalocsán majus elején nyilik meg e város egy új disze, melly az egész vidékre jótékony befolyást fog gyakorolni. S ez nem egyéb, mint egy könyvnyomda, mellyre ott Malatin és Holmayer urak szabadalmat kaptak. Mindketten szakaikba teljesen avatott emberek, kik e téreni képzettségüket a pesti s más nagyobb nyomdáknak töltött hosszú gyakorlat utján szerezték.

† Vidéki tudósítások a korán jött cserébogarak rendkívüli szaporasá- gáról panaszkodnak. Előpostáját e hadnak, mint olvasóink tudják, mi még télen kaptuk Maros-Vásárhelyről.

† Nem ritkák s nem épen alaptalanok a panaszok a női ruhák drága- sága ellen. Az e miatt busongó férjeknek talán némi vigasztalásul fog szol- gálni, ha tudósítjuk, hogy kaphatni igen szép és olcsó női ruhákat is, csak tudni kell, hol keresni. Azért, hogy a váci-utezai fényes divatcsarnokok olly méregdrágák, vannak más árutárak, mellyek kevésbé pénzfosztogatók s mégis teljesen megfelelnek a méltányos igényeknek. Így például e napokban volt alkalmunk meggyőződni Böhm és Kánya urak divatárutárában (József- tér 10. szám) hogy egy divatos, igen szép francia battiszt női ruha kelméje alig kerül többé 3 pftnál, a mi csakugyan mérsékelt ár azon mesés sum- mákhoz képest, mellyeket a mai fényűzés már a szakácsnék s szobaleányok- tól is zsarol.

— A M. S. szerint Hacás József k. tanácsos ur borraktári boltjában Pesten selyem bogártojások is kaphatók még, sárga selyemre 2 ft. 40 kr., fe- hérré 3 pftjával latját. — Ezuttal arról is tudósít a nevezett lap, hogy a pesti köztelken felállított fonoda késznek nyilatkozik szép galéta (selyem gubó) fontjaért élő sulyban véve, 1 pftot fizetni, melly ár a selyemgubó termelőket valóban igyekezetre ösztönözheti.

— Budán már megint egy keserűvízforrást fedeztek fel. Ennek ismét embert kell találni, a ki megiszsa. Bár inkább elég jó édes vizet találnának már fel Budapest környékén.

— Czeglédén is egy közös városi realiskola felállítása van tervben. A

közsegi falkola emelése tekintetéből a város költségén egy növendék küldött dr. Entz Ferencz pesti kertésziskolájába.

— Az új magyar orvosi lap dr. *Markusovszky* szerkesztése alatt, hirt szerint majus elején fog megjelenni.

— A *Távirada-vonalak* szaporodnak. Szászsebestől Kolozsvárig már készitik. Új-Becsétől Nagy-Becskerekig szintén megkezdettek a munkálatok.

— *Csallóközéből* panaszkodnak, hogy a gabona árak csekélysege folytán a föld értéke ott is alább száll. Tagosított föld, még pedig olyan, melly vizáradásnak soha sincs kitéve, nagyobb mennyiségben holdankint 40—50 forintjával kapható.

— *Lonovics József* volt csanádi püspök nagybecsű munkájának, a „*Népszerű egyházi archaéologia*“-nak II. kötete megjelent. Magában foglalja a szentségeket s 451 lapra terjed.

— April 15-étől korábbi évek példájára, Ó-Budán naponként kétszer tartott egyházi beszédeket *Portogruaro* Bernát atya olasz nyelven, az Ó-Budán és Budapesten lakó számos olasz lelki épülésére.

— *Degenfeld Imre* gróf az erdélyi nemzeti muzeumnak 2000 pftot ajánlékozott.

— *Csokonai Vitéz Mihály* népszerű költőnk hirt „csikóbőrös kulacsa“ jelenleg Kis-Korpadon, (Kaposvár mellett) D. I. földbirtokos birtokában van. Mi is azt tartjuk, hogy a n. muzeumban igen szép helye volna ennek, ha a birtokos ur is azt gondolja.

— A *veszprémi püspök* ő nmlga multkor említett nagyszerű alapítványáról már most bővebben nyilatkoznak a lapok. Ugy olvassuk, hogy az érdemdús főpap a püspökség urbéri kárpótlásának egész összegét örök időkre olly alapítványná tette, mellynek kamatai évenként a csekély javadalmu plebánosok, kisebb fizetésű káplánok s falusi tanítók, továbbá az elaggott papok, a seminarium, a templomok és iskolák fölsegelésére s általában a nép-növelés ápolására fordittassanak. A nm. püspök által Veszprémben, Pápán, Nagy-Kanizsán, Kaposvárott s Keszthelyen felállítandó leánynövelő intézetek egyenként ezer ezer pftnyi évi jövedelmet fognak nyerni a nagyszerű alapítványból.

† *Tabajdról* (Fehérmegyéből) egy érdemes iparosról emlékezik tudósítónk, *Német József* mészáros-mester az, ki az egész vidék elismerését nyerte az által, hogy az ottani pusztulásnak indult mészárszéket olly virágzó állapotra emelte, a millyen a környéken nem sok község dicsekedhetik. A ki tudja, milly sajnosan nélkülözött cikk igen gyakran vidéken tápláló, tiszta, jó hus; be fogja látni, hogy egy ügyes, becsületes mészáros valóban dicsegetre méltó. — Különben a tabajdiak is mozognak a korról előre. Avult templomukat mult évben ujították meg s bádóg alá vétették, melly most a váli völgy helységeknek disze. De az iskola még elhagyott állapotban van; az új gondnok erre is kiterjeszti figyelmét. A husvéti ünnepi légatust ez alkalommal a pesti ref. theologiai intézetből kapták, s igen meg voltak vele elégedve. A község közrendű polgárai is kezdenek már olvasgatni, a miveltebb osztályok számos japot járatnak. — Isten segítse őket továbbra is!

— *Aldozatkétség az egyházi téren.* A kecskeméti ágost. evang. hitvallásu, mintegy 600 tagból álló kisdud egyház, a legközelebb mult husvét első ünnepén, cs. biztos minőségben jelen volt cs. kir. szolgabíró Eötvös József ur közbejöttével tartott egyházi közgyűlésen új templomépítés tervezete hozatott szönyegre. — Eddigi temploma, melly 70 év óta, t. i. az egyház keletkezte idejétől fogva áll, igen csekély, jelentéktelen, rozszant épületből álló imaház lévén, a kor és körülmények oda vezérlék az egyháztagokat: hogy imaházuk helyébe, habár a tagoknak érezhető megerőtetésével is, nem valamely nagyszerű, mindazáltal diszes templom föllállításához fogjanak; mire nézve az egyház ülése, főleg az egyháztagok önéregete támaszkodva, szabad és önkéntes adakozáshoz, mindjárt az ülés színe előtt, aláírási ivet nyitott. — Az eredmény meglepő volt. A jelenvolt 84 egyháztag, összesen tízezer ezüst forintot irt alá, noha kitűnő gazdag az egyházban csak egy sem létezik, s többnyire középsorsu iparosok és gazdálkodók képezik az egyházat. — Voltak többen a kik 500 pftjával ajándékoznak; idősb Dukay György gazdálkodó pedig kétezer ezüst forintot, ifj. Dukay György és Márton, amannak fiai, fejenként ezer-ezer pftot irtanak alá. — Ez összeg három év alatti részletekben lesz minden aláíró által, kötelezőnyileg, befizetve. Az aláírt összegben kívül van már az egyháznak, korábbi adakozásokból 3000 pftja; van saját tégláégetője, úgy hogy a tégláégetést már ez évben megkezdetni elhatározza.

— Ugy de, ha az érintett összeg a főntebbi szerint meg fogna állapodni, még koránt sem fedezné a templomépítési költséget, és így, a további önkéntes adakozások az egyházban folytatattatni fognak, s minthogy a hátralevők sem leendenek a költség összegét kiegészíteni képesek, még a magyarhoni protestáns egyházak segélyezésére is fordítá az egyház gondolatait, melly tekintetben ama boldogító remény táplálja: miként a testvértől testvéri segélyezés fogja templomépítési pénztárát gyarapítani, és így olly jó hiszemben van: hogy egyesült erő által az ohajtott cél mielőbb eléretik. — *Gömör Frigyes.*

— *Jutalomdíj néptanítók számára.* Nógrádmegyéből Szirákról azon örvendetes hirt vesszük, hogy helybeli birtokos Bozó Pál ur a ker. szolgabírói hivatalnál 5 darab cs. aranyat tett le olly czéllal, hogy azok az ezen kerületben a gyümölesfa tenyésztés és nemesítés tanításában legtöbb szorgalmat és eredményt felmutató néptanítónak ösztönző és kitüntetősi díj adassanak át. E szép tény megemlézése alkalmával ohajtjuk, hogy annak minél dusabb sikeré legyen. — Sziráki érdemes tudósítónk ezenfelül hálás elismeréssel említi Bozó Pál ur t. nejeinek, Teleki Augusztá grófnő ő nagyságának nemes tetteit. A nevezett urhölgy folytonosan 8—12 árvát ápol házában valódi anyai figyelemmel, kik nem csak ott nyerik naponként élelmüket, hanem mind addig, mig kenyerek megszerzésére képesek nem lesznek, nevelésben is részesülnek.

A gyermekek előbb iskolába járatnak, azután kiki hajlama szerinti mesterségre adatik, hol felszabadulásokig a grófnő fizet érték. Egy eset különösen említést érdemel. 1854 télen egy felvidéki tót járt a vidéken koldulgatva. Alig 9 éves fiának keze lába elfagyott; a nyomortól gyötrött apa a nyomorék gyermeket az emberek könyörére bizva Szirákon elhagyta, ki a zord téli idő daczára, majdnem minden ruha nélkül térdein csúszva koldulgatva kenyerét, — míg a szerencsétlen sorsáról értesülvén a nemes grófnő, az elhagyott nyomorékot azonnal orvosi ápolás alá rendelte. Jelenleg a fiu egy sziráki szabónál tanul, a grófnő fizetvén érte a mesternek évenként 120 pftot. Illy nemes tettek önmagukban hordják a legszebb jutalmat s valóban nem szorulnak magasztalásunkra.

— *Ritka együgyűség.* „E napokban — így szólnak — hogy hozzánk érkezett vidéki tudósítás szavai — nagy zajjal kopogtat be irodámba egy paraszt suhancz. „Postakiadó ur! — szólta meg — jött-e levél Pestről? — Minthogy Pestről naponként igen sok levél érkezik hozzánk, kérdém, hogy minő czim alatt vár levelet Pestről? „Azt nem szabad senkinek megmondanom, mert igen nagy titok.“ Ez volt a válasz. — Nehány óra eltelte után ugyan ezen egyéu újra bekopogtat ajtómon s egy kis levelkét nyujt át. Ide oda forgatom, de czimet nem találok rajta. „Hova küldi ezt a levelet czim nélkül? — kérdém tőle. „Hisz nem kell az minden embernek tudni, hogy én hova küldök levelet; elég, ha én tudom“ — válaszolá s inkább távozott levelével, mint-hogy megmondta volna, kinek szól.“ — Hihetetlennek tartanók ez eseményt, ha valódiságáról nem kezkeskednék egy általunk tisztelt postakezelő ur jóállása.

— Azon londoni társulat (Hungarian land company), melly hazánkban földeket venni szándékozott, feloszlott. Okát nem írják.

— A *selyemtenyésztésre* nézve azon igen fontos hirt vesszük, miszerint egy olasz gyógyszerész, Cavezzali, hosszu tanulmányozás után kitálta, hogy a selymet nem csupán a selyembogarak utján, hanem közvetlenül az eperfa levelekből lehet kinyerni. Elvárjuk, vajjon nem tréfa-e ezen hirt?

Vidéki hírek.

Csetnek, apr. 5. (Az itteni ő templom és a templomba járás.) A V. U. 12. számában, városunkból egy cikk közöltetik, mellyre nézve, s különösen annak ezen szavaira: „Van régi híres ev. templomunk, mellyet számos idegen meglátogat, de a csetnekiek talán, hogy régiség, és a régiséget kimélni akarják, ritkán látogatják. Az urak otthon csinálnak maguknak prédikációt, a kézművesek pedig inkább a jó dohányillattal töltik kedvüket. Csak asszonyaink istenfélők, jámborok és kegyesek, ők imádkoznak a férfiakért is,“ legyen szabad, a kölcsönös jog és igazság érdekében, némelyeket röviden megjegyezzünk.

Magára a tárgyra nézve legyen elég a csetneki férfiak védelmeül, ezeket mondavunk. Olly templomban, melly a 13-dik században szerek számára építettet, olly egyház, melly jelenleg már csak 800 lelket számlál, ha még olly számosan gyűl is egybe, már magában is nem lehet — légió. — Mi a két nemet illeti, nálunk a nők, mind egy sorban ülven, természetesen a szemnek sokkal jobban tűnnek fel, mint a férfiak, kik illető karzatjaikon és a templom oldalüregében s a fali oszlopok körül foglalnak helyet, elszórtan az egész templomban. — Már hogy nálunk is, mind az „urak“ mind a „kézművesek“ között (mint valószínűleg ezen mostani vastagon anyagi világban többé kevésbé egyebütt is), többen vannak, kik „otthon csinálnak maguknak prédikációt“ vagy az „illatos dohánynyal töltik kedvüket“ (mintha csak mindannyi személyes dohányültetési engedélyvel bírnának) nem akarjuk tagadni; — de ezek miatt a többi szorgalmas templom-látogatókat is megbélyegezni, és specialitások helyett általánosságban szólani, nem méltányosság. — Aztán, egyházunkban nem kevesen találkoznak, kivált a férfinem között s az ugynevezett intelligentiában, kik magyar nevelésüknél fogva, inkább a magyar isteni tiszteletet látogatják, melly nálunk mintegy minden hatodik vasárnapra esik, s ezek aztán, a tót isteni tisztelettől, a sátoros ünnepek kivételével, rendszeren elszoktak maradozni. — Egyházunkban, ugynevezett gyónó lélek 400 van. Ezekből 1853-ban élt az Ur vacsorájával 504 (egy-ez több izben), 1854-ben 610, 1855-ben 557, 1856-ban pedig 624. — Ezt nézetünk szerint sokkal biztosabb alapnak vehetni, egyházi életünk felőli vélemény adásra. — Egyébiránt itt Csetneken számos olly helyi viszony is létezik, melly a rendszeres templom-látogatásnak tetemes akadályára van. — Igy p. o. ezen város mintegy szívet képezvén, egy valami 10,000 lakost számláló völgynek, miután itt heri vásárok nincsenek, régi megrögzött szokásból, mindazon falubeliek, kik velünk bármelly viszonyban állanak, vagy itt valamit venni és eladni szándékoznak, a városba vasárnap reggel özönlenek be. — Innen van, hogy itt aztán a vasárnap, igazi „vasárnap“, s hogy az egy pár bolt ajtaja is félíg mindig nyitva áll, s a kereskedők ekkor tesznek legjobb „geschäfteket“, a helyett, hogy mindenek előtt az Urnak országát keresnék templomban. — Aztán ezen kis, alig 200 házból álló város, most is 19 nyilvános italméresi helyet számlál, melly vasárnapon, a szó valódi értelmében idegenekkel megtelik, s ez által a templomtól is számos híveket elvon. Továbbá, itt laknak az ugynevezett csetneki uradalom igazgatói, vagy is a közbirtokossági jövedelmek kezelői, — kikhez az illető falubeliek, száz meg száz bajban, szintén csak vasárnapokon, rándulnak be stb. stb.

Mind ezeket egybefoglalva, csoda-e, ha azok, kik erre hivatva vannak, csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel képesek a híveket úgy ébren tartani, hogy végképen el ne aludjanak, s hogy régóta várva várnak és ohajtván ohajtanak olly intézkedéseket, mellyek által mind e bajon segítve volna. (Ergo még is volt némi igazsága korábbi jó indulatu tudósítónknak? Szerk.) — B. I.

D . . . . . ről, apr. 5. (Felszólítás Kakas Márton urhoz. Gyermekölés. Szerlem. Irodalom.) Két évvel ezelőtt jóra való magyar színészek érkezvén hozzánk, megkisértették városi közönségünknek nemzeties érzelmét! — és bár megfeszített szorgalmuk mellett elegendő ügyességet fejtettek ki, mégis kegyetlenül megbuktak, úgy annyira, hogy az engedélyezett előadásoknak utolsó estvéjén a színigazgató kénytelen volt kijelenteni, miszerint olly publikumnak, melly a gyertyapénzt sem fizette be, nem játszhatik. Illy esemény után a művészetnek és nemzetiségnek legvérmesebb reményü barátai sem hitték azt, hogy ez évtizedben Thalia papjait hallgathassák, — azonban, „accidit in puncto quod non speratur in anno,” ugyanis: a mint a farsangi napok lezajlottak felettünk, vagyis inkább, a mikor mi azokat kíméletlenül lábaink alá tiportuk, bizonyos négy személyből álló német szintársulat lepte meg e tisztán magyar ajku kis várost és pedig szerencsésen, mert a 3., 4., 5-ik előadásoknál zsufolásig tömve volt a terem a néző tömegből, még inkább pedig a fulasztó szivar és pipából szitt dohányfüsttől; az előadott darabok mindegyike *Posse* volt — előadva imposséktól, — neveltünk eleget, és tapsoltunk is, hátha még értettük volna! Szóval, most már a 20-ik előadás járja, s azon édes remény táplál, hogy ez a névtelen és nem értett szintársulat hírneves, és állandó színészetté alakul át városunkban. — Most már Kakas Márton urat kell megkérnem, engedje át színbírói tollát, hadd határozzam meg az ő igazságszerető modorában, mennyire hatott, és mi sikere volt városunkban a nemzeti irodalomnak, és bíráljam meg egyszersmind az előadott darabokat (mellyeket ő soha sem látott és hallott a pesti nemzeti színház páholyából), továbbá hadd számítsam ki azt is, lehetne-e annyi pénzből, mennyit e szerencsés társulat magához szed, egy községi magyar könyvtárt városunkban alakítani? Mind ennek megírására az ön tollára volna szükségem, édes Kakas Márton ur. Kérem szeretettel, küldje el minél előbb ezt a calamust ehhez a calamitáshoz.

Míg a böjti napoknak estéi illy kellemes élvezettel folynak e vidéki székvárosban, az alatt a szomszéd községben, egy kutgémnek szomjas vödre karton darabba pólált ártatlan csecsemőt merített föl a kutfenéről viz helyett! — Az ártatlan teremtés — orvosi vizsgálat szerint — a melly napon világot látott, és földre szállt, ugyan azon napon le mélyen a kutba vetetett le. A vétkes anya legerélyesebb eljárás mellett mai napig sem lón kinyomozva. — Előadta magát egy különös szerelmi kaland is, mellyben bizonyos keresztény ifju, és izraelita nő, holtomig és holtodiglani titkos hűséget esküdtek egymásnak, de napfényre kerülvén a dolog, az emberi kéz és ész, e titkos hűségnek sirját ásta. Elváltak. E szomorú jelenetektől eltérve, térjünk át jobbakra, mellyek a magyar irodalom terén is kedvező ujdonságul szolgálhatnak: ilyenek a következők: a Nagy Tükörre sokan előfizettek, talán abbéli előérzetből, hogy maholnap ugyis belekerülnek; továbbá B. M. Boldogházi estéi, nagy kelendőségnek örvendettek, úgy annyira, hogy egy hét alatt a gyűjtő minden példányon tuladva, még az ingyen példányokat is eladni kénytelen volt.

A Nővilágnak legutolsó rebusát mi is megfejtettük, de a megfejtést fel nem küldtük, hogy ne látszassunk nyeresemény után szaporítani könyvtárunkat. Mi pusztá öntudattal beérő, nagyon szerény emberek vagyunk. — . . . o . . .

Debreczen, april 7. (Egyházkerületi gyűlés. Előkészületek O Felségeik fogadására.) Mult hó végnapjaiban tartotta a tiszántuli egyházkerület évnegyedes üléseit; az érdekes tárgyakat rövidem közlöm: Időközileg több új segédgondnok választatván, ezek az egyházkerületi gyűlés által megerősítettek s hitet tettek. A Révész Bálint lelkész választatásával megürült gyakorlati lelkészi tanszékre Tóth Mihály losonczy ref. lelkész választatott el nagy többséggel. A főiskola épületeinek nélkülözhetlen kijavítása, melly körülbelől 6000 pft. megrendeltetett s adakozás végett köröztetett. Az *O Felségeik* menendő küldöttség tagjai utasítottak, hogy a többi egyházkerületek küldöttjeihez vagy Budán vagy Bécsben csatlakozván, a protestánsok ügyét egyetértve előmozdítani törekedjenek. Azon ujabbi magas miniszteri rendeletre, hogy e főiskolában is a német nyelv hozzassék be a kitűzött határidők alatt tannyelvül, a már több ízben történt fölterjesztés alapján határozott, hogy miután a magas miniszteriumnak 1853-ban kiadott azon feltételei, mellyek ez iskola nyilvánossá lehetésére megszabattak, egytől egyig teljesítettek, a németnek tannyelvüli behozása pedig azon föltételek között nem volt: felírás tétessék egyenesen *O Felségeik*hez, mellyben a most említették kifejtetvén, őszintén adassék elő, hogy ha a tudományok német nyelven taníthatnak, az által a német nyelvben nagyobb jártasság elérnék ugyan, de a kizárólag magyar ajku növendékeknek a tudományok alapos megtanulása tétetnék lehetlenné; méltóztassék azért elengedni *O Felségeik* a német nyelvnek tannyelvüli alkalmazását, ígéret tétetvén, hogy annak megtanulására, mellyet különben is korunkban műveltebb ember nem nélkülözhet, a legnagyobb gond fog fordíthatni. E fölirat átadásával a fentebbi küldöttség bizott meg, az ideig az illető tanári kar oda utasítottván, hogy a főiskolában tannyelvül a magyar használtassék.

Városunkban *O Felségeik* illő fogadásairai előkészületek miatt nagy a mozgalom. A nagytól a kis templomig öt nap alatt burkoltatott ki a piac közepe mintegy 4 $\frac{1}{2}$ öl szélességben fahengerekkel, s alkalmasint még e hó folytán Várad-utcán is végig futand e költséges bár (22,000 pft.), de kényelmes s hasznos utszalag. Tegnapelőtt a város erdejében gyűlt össze a lovas csapat, melly *O Felségeik* tiszteletére egyenruhában fog kiállani; sok nép özönlött ki bálulására, s bár még begyakorolva nincsen, jól esett a szemnek, hogy kevés kivétellel mindenik biztosan üli meg paripáját; tudni való hogy az áldomás el nem maradt, s rá-rá huzta az ősz Boka Károly azokat a jó régi ízű magyar nótákat. A két kis hercegasszonyok gyönyörű párták

fognak 12 szép magyar leány által emlékebe adadni, rajtok rubin, brillant és smaragd tündöklenek nemzeti színben. — A vaspályafőnél is hemzseg a sok munkás kéz, év mulva talán csak 8 órányira leszünk az ország szivétől.

Sajnálva hozok híreket erkölcsi megromlás, s vigyázatlanság szülte gyászeseményekről. Alig pár hete egy 14—15 éves fiu baltával végzé ki 6—7 éves öcscsét, a városi erdőre ment amaz galyszedni, s haragudt, hogy öcsese utána futott. Egyedül jött haza a nagyobbik, a másikat másnap találták meg egy kútban agyonvagdalva. A mult héten egy üvegkereskedő boltjából délben mig ebéden volt, lopták el pénzét, kötleveleit, kereskedői könyvét. A napokban, s ez rövid idő alatt harmadik hasonló eset, egy kis fiut zuzott agyon a malomorsó. Február 28-án Sápon B. pénzes emberre rablók ütöttek, s bár minden pénzét előadta, — kötelezvényeit is előkivánták, s azokat meggyujtván fejét a tűzre tarták, összegették, füleit levágták, végre vandál kinzások közt fölakaszták. — Váncsodon Cs. L. ur házat rabolták ki, elvivék állampapírjait is. — April 1-jén esti 8—9 óra közt tetétleni lelkész Jakab Antal házára rontott 5 rabló, az éjji őrt s két férfi cselédet magok előtt hajtván a két csövű fegyverrel ellentállott lelkészt négy golyóval agyonlőtték. (Lásd Pol. Ujd. 16. számában. *Szerk.*) Nagy-Váradon a Pecze-utcán egy pénzes zsidónő ablakán mászott be a rabló, a felébredt nőnek nyakát elvágta; a szekrény fesegetése okozta zaj miatt a szomszéd szobában levők láрма ütéseére azonban ellillant s csak 2 ezüst tartót s egy arany órát vitt el. — Alapossá gyanu van egy lámpagyujtogatóra s nőjére, kik előbb ugyanott cselédkép szolgáltak; egy cigány gyermek jelenté föl, hogy ő egy hid alá látott rejtetni több holmit a gyanuba vettek által, — motozáskor az ellopott holmik lakásukon megtaláltattak. — April 3-án éjszaka pedig M. P. kanonok házat rabolták ki, melly alkalommal a Kőrös felső hidjánál egy hosszú istálló s több raktár tűz martaléka lón.

Kadarcsy.

Szerkesztői mondanivalók.

1168. **Kis-Várdára.** Az ügy el van intézve. Mi csupán arról biztosíthatjuk önt, hogy a korábban beküldött ívek átnézéséből meggyőződünk, miszerint a kiadóhivatal eljárása természetesen folyt az előzményekből. A magánlevél eddig bővebb magyarázatot nyújtott. A kívánt példány kiadatik.

1169. **Baróthra.** A hetivásári adoma igen vásári munka.

1170. **Kecskemétre V. J.** Lapunk mult számára utaljuk; ott válaszunk.

1171. **Gávára.** A választ az illető lapban kellene kiadni Gazdálkodunk a helylyel s legfőlebb olly közleményekre adhatunk viszonzásokat, mellyek saját lapunkban jöttek ki. Különbösen haladjanak önök a megkezdett szép pályán s ne törődjenek sokat a rágalom tompa nyilaival.

1172. **A kath. lelkipásztor küldetése és föladata.** Egyházi lapba való, azon verssel együtt, melly hozzá van mellékelve.

1173. **Márton gazda.** Háromszor küldve bár, most lépett be először hozzánk. Sajnálva mondtuk neki, hogy minden talpalatnyi állomás el van foglalva. Ha rá ér várakozni — — meglehet, hogy — talán.

1174. **Szerelmes versek.** Tiszteljük Nyir-Bátort. Terem ott még jobb witz is, ha szorítják.

1175. **T. Edvi Illés Jánosné.** Szül. **Vörös Eszter** asszonyosság kéretik, tudatná velünk jelenlegi lakhelyét.

1176. **Ki mondja meg. . . .** Fájdalom, nekünk jutott a szerencsétlenség. Mondjuk pedig azt, hogy az illy fajta művek, mellyekben egy kis kétségbeesésnél egyéb nincs, ha még olly ügyesen volnának is írva, lapjainkban nem adhatók.

1177. **Keresztények halljuk! Zengjünk, énekeljünk!** Az Isten sokáig engedje még zengeni és énekelni, „ki immár fél száz és nyolcz évet bugyborékol éltével e próbatéren vagy is földön.” Ehhez hasonló őszinte kívánságunk csak az lehet, hogy tiszteletre méltó ájtatos ömlengéseit ne engedje senkinek, hogy nyomtatás alá adja.

1178. **Üdvös felszólalás.** Ön ohajtása, hogy a protestáns lelkészek is egyházi öltönyt (reverendát) viseljenek. Hivatalos foglalkozásaikban ugy is van megkülönböztető öltönyük, azon kívül pedig nem képezhetnek külön rendet a világiaktól. Ugy kívánja a protestantismus szelleme. Különbösen mint egyházi ügy, nem lapunkba tartozik.

1179. **Vidéki esemény.** Egy földesur, husvét szent ünnepén, midőn a vallásos szer-tartáshoz az Ur házába készültek a hívek, épen akkor parancsolta cselédjének a szentegyház szomszédságában levő dülő földre szántását. Minden esetre botrányos tény, mellyet a jó rendet tartó előjáróság — mint ön írja — azonnal szigoruan meg is akadályozott. Méltó joggal; sőt az illy vétségekre illő büntetést is szab a törvény.

1180. **Vitéz Hary János.** Kaptuk, de nem válaszolhattunk. A választás minden esetre nehéz és jól megfontolandó. Közelebb tudósítást várunk.

Előfizetési fölhívás

Vasárnapi Ujság

és

Politikai Ujdonságok

aprilis—juniusi évnegyedi és aprilis—september félévi folyamára.

Előfizetési feltételek, postán bérmentesen küldve:

évnegyedre, azaz; aprilis—juniusra . . . . . 1 ft. 30 kr.

félévre, azaz: aprilis—septemberre . . . . . 3 ft. — kr.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik. — Tíz előfizetett példányra egy tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadóhivatala (Pesten, egyetem-utca 4. sz. a.)

Felelős szerkesztő: Pákh Albert.